

LAUSUNTO VAASAN HALLINTO-OIKEUDELLE (970 ja 978/03.04.04.04/2024)

Ruoveden kunnan ympäristölautakunta myönsi kokouksessaan 13.6.2024 § 45 Moreenia Oy:lle maa-aineslain ja ympäristölain mukaisen yhteisluvan soran ja hiekan ottamiseen sekä soran murskaamiseen kiinteistöille 702-416-1-194 ja 702-893-1-4. Hanke-alue on kooltaan 10,7 ha, josta ottamisaluetta on 6,1 ha ja 4,7 ha varastointi- ja tukialuetta. Lupa myönnettiin kymmeneksi vuodeksi ja kokonaisottomäärä on 300 000 m³.

Myönnetystä luvasta on tehty kaksi erillistä hallintovalitus sekä Suomen luonnonsuojeluliiton Virtain-Ruoveden yhdistys ry että Pirkanmaan ELY-keskus. Vaasan hallinto-oikeudelle pyytää nyt Ruoveden ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntoa asiasta.

Toiminnalle on myönnetty lupa aloittaa muutoksenhausta huolimatta. Valituksissa vaaditaan, että toiminnan aloittamiselle asetetaan toimeenpanokielto, kunnes pääasia on saatu ratkaistua.

Suomen luonnonsuojeluliiton Virtain-Ruoveden yhdistys ry on valituksessaan painottanut pohjaveden suojelun merkitystä Siikakankaan 2E-pohjavesialueella.

Siikakangas on Pirkanmaan maakuntakaavaan 2040 merkitty mm. th-alueeksi eli teknisen huollon kehittämisen kohdealueeksi. Suunnittelumääräyksen mukaan alueelle ei saa sijoittaa sellaista maankäyttöä, joka voi vaarantaa alueen vaihtoehtoisia käyttömahdollisuuksia vedenhankintaa.

Ruoveden kunnan ympäristölautakunta katsoo, että ottamissuunnitelman ja lupamääräysten mukainen toiminta ei aiheuta vaaraa vaihtoehtoisille käyttömahdollisuuksille, eikä alueen kaavoitus täten aseta estettä luvan myöntämiselle.

Siikakankaan pohjavesialueen soveltumisesta vedenhankintaan ja maa-ainesten ottamisen yhteensovittamisesta on tehty yleissuunnitelma Ruoveden kunnan, Turun yliopiston ja ELY-keskuksen kanssa (Nylund 2017)

”Jotta maa-ainesten ottamisesta ei aiheutuisi haitallisia vaikutuksia pohjaveden laatuun ja määrään, tulee mahdollisten uusien alueiden käyttöönotto tapahtua vasta silloin, kun käytöstä poistuneet ottamisalueet on saatu jälkihoidettua siinä määrin, etteivät ne enää aiheuttavaa riskiä alueen pohjavedelle”.

Valituksessa mainitaan Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelma, jossa Siikanevan hyödyntäminen on mainittu yhtenä vaihtoehtona Tampereen tai sen kehyskuntien vedenhankinnassa. Huomioiden välimatka ja Ruoveden eteläpuolisten kuntien pohjavesivarannot Siikanevan 2E-luokan pohjavesialueen käyttö Tampereen vedenhankinnassa on niin teoreettinen, ettei tämä voi olla este jo käytössä olevien maa-ainesalueiden käyttöä.

Valituksessa on laskettu kantatie 66.n länsipuolella merkittyjen maa-ainesten ottoalueiden kokonaispinta-alat yhteen Maanmittauslaitoksen karttapaikalta ja saatu tulokseksi noin 62,47 ha. Toiminta-alueiden kokonaispinta-alaa summattaessa on huomioitava, että varsinainen ottamisalue on ottoaluetta pienempi.

Luonnonsuojeluyhdistyksen näkemyksen mukaan otto on runsasta ja tapahtuu suunnittelemattomasti pala palata nakertaen. Siikanevan alueelle sijoittuu useampi maa-ainesten ottoalue, mutta alueen rikkonaisuutta lisää, jos valitusten takia jatkolupia ei voida myöntää jo avatuille ottoalueille ja niiden kokonaisvaltaiseen käyttöön. Kestävän kehityksen mukaista olisi hyödyntää jo aloitetun ja kuoritun ottoalueen soravarat kokonaisuudessaan ja maisemoida asianmukaisesti, jolloin muodostuva kasvillisuus osaltaan suojaa pohjavettä.

Valituksen yhteenvedossa on maininta, että Siikanevan alueelle tulisi tehdä YVA-arviointi ennen kuin uusia maa-aineslupia myönnetään. Keväällä/kesällä 2022 viiden eri maa-aineslupahakemuksen yhteydessä Siikanevalla tehtiin kartoitus YVA-arvioinnin tarpeellisuudesta, jonka tulos oli, että YVA-arvioinnille ei nähty tarvetta.

Suomen luonnonsuojeluliiton Virtain-Ruoveden yhdistyksen vaatimus on, että lupa olisi peruttava maa-aineslain 3 §:n, ympäristönsuojelulain 17 § ja 49 §, luonnonsuojelulain 64 a § ja 65 § sekä lain merienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä 1 §:n perusteella.

Pohjaveden pilaamisen ehkäisemiseksi (YSL 17 §) on lupaehdoissa vaatimus neljän metrin suojakerrosta pohjaveden pinnan ja alimman ottotason väliin. Pohjaveden asemaa muuttavaa kaivua ei sallita eikä pohjaveden laatuun ja korkeustasoon saa aiheuttaa muutoksia. Pohjaveden pinnantaso ja laatua seurataan säännöllisesti.

Maa-aineslain 3 §:ssä mainittu maisemakuvan pilaaminen on arvioitu jo ottoalueen aiemman lupamenettelyn yhteydessä.

Saman pykälän kohtaan 4 ”tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa”

Tämä vesilain mukainen lupatarve mainitaan molemmissa valituksissa. Suomen luonnonsuojeluliiton Virtain-Ruoveden yhdistys ry:n sekä Ely-keskuksen vaatimus, että maa-aineksen ottamiseen ko. kiinteistöiltä tulisi hakea vesilain mukainen lupa.

Vaade vesilain mukaisesta luvasta on toimijoiden tasavertaisuuden vuoksi kohtuuton, sillä muilta Siikanevan alueella maa-ainesluvan haltijoilta ei ole vaadittu eikä heillä ole vesilain mukaista lupaa aluehallintovirastolta.

ELY-keskuksen valituksessa on esitetty puutteita ja vajavaisuuksia lupamääräyksissä. Ruoveden ympäristölautakunnan päätös perustuu pääosin ottamissuunnitelmalle, jossa on esitettyinä nämä ns. puutteet, kuten esimerkiksi toiminnan sijoituspaikka, koordinaatit, ottamisalue tukitoiminta-alueet ja sen suojaus. Ottosuunnitelmassa on huomioitu aiempi hallinto-oikeuden lupamääräysten muutoksia. Ottamissuunnitelmaa voidaan pitää osana toiminnanharjoittajan toiminnanohjausta, johon yritys on sitoutunut, joten jokaista esiin tulevaa asiaa ei ole tarve toistaa lupaehdoissa.

ELY-keskuksen valituksessa on mainittu menettelyvirhe, koska ELY-keskukselta ei ole pyydetty lausuntoa. Tämä on totta ja selityksenä sille on, että ELY-keskuksen Pirkanmaan ympäristötarkastajille pitämässä työkokouksessa vuonna 2023 oli toive, ettei esitettäisi lausuntopyyntöjä vain tavan vuoksi, ilman todellista lausunnotarvetta. Ympäristönsuojelun näkemyksenä on, että Siikanevan harjualueen alueen maa-ainesalueiden lupahakemuksille on pyydetty ja saatu lukuisia lausuntoja, joten mitään aivan uutta näkemystä tai tulkintaa tuskin voi ilmaantua.

